

Växtskyddsrådet

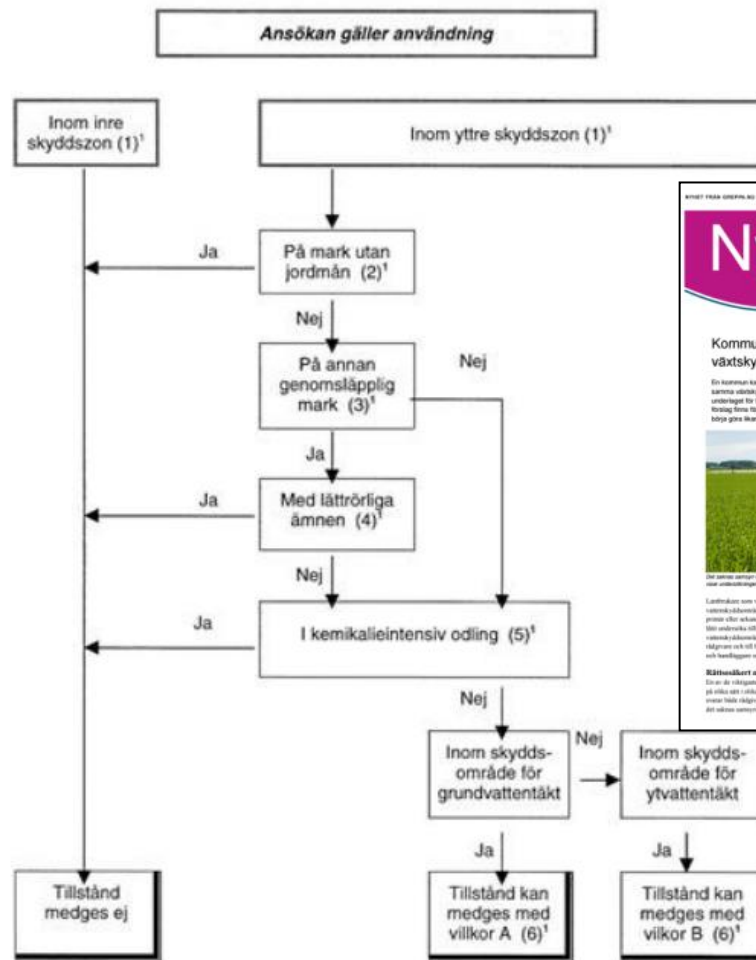
Stockholm den 4/3 2016

Susanna Hogdin, enheten för Miljöprövning och miljötillsyn

Havs
och Vatten
myndigheten

Bakgrund

- VSO med lokala bestämmelser har kunnat införas runt vattentäkter sedan 1930-talet
- År 1997 fattade naturvårdsverket beslut om att införa en generell tillståndsplikt för yrkesmässig användning av kemiska bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden
Vägledning för den efterföljande kommunala prövningen togs fram (AR 97:3, NFS 2000:7)
  - Mycket inriktad på grundvatten
  - Listan över lätttrörliga ämnen togs bort 2011 vilket försvårade riskbedömningen
  - Brist på vägledning från nationell nivå under lång tid har lett till att tillståndsprövningar görs olika över landet vilket genererat mycket kritik
- Inför införandet av ny bekämpningsmedelsförordning år 2014, övervägde miljödepartementet möjligheten att ta bort den generella tillståndsplikten men valde i slutändan att ha den kvar. Naturvårdsverket fick ett bemyndigande om att meddela närmare föreskrifter
- Dricksvattenutredningen, N L 2013:02, fick kompletterande utredningsdirektiv att se över förutsättningar för en utfasning på längre sikt

Olika lokala och regionala initiativ

Havs
och Vatten
myndigheten

Vattenskyddsområde fastställande och tillsyn

Uppdaterad mars 2011

Tillsyn och prövning av bekämpningsmedel inom
vattenskyddsområde 2013
En kort rapport om projektet

- Är en samverkan mellan tillsynsmyndigheterna (livsmedel och miljö) på
kommunerna och länsstyrelserna i Kalmar och Gotlands län samt
med Regionförbundet i Kalmar län.

För mera information se www.miljosamverkansydost.se

RHQB234

Tillsynsamverkan i Halland - Miljö

SLUTRAPPORT

Delprojektet vattenskyddsområden

- En vägledning för tillsyn!

Ht2008- Vt2009

VATTENSKYDDSSOMRÅDEN

- Projekt inom Miljösamverkan Skåne

Fastställt 2010-02-05
Senast reviderad 2010-02-19

MILJÖSAMVERKAN
SKÅNE

Förslag till vägledning från NV och HaV

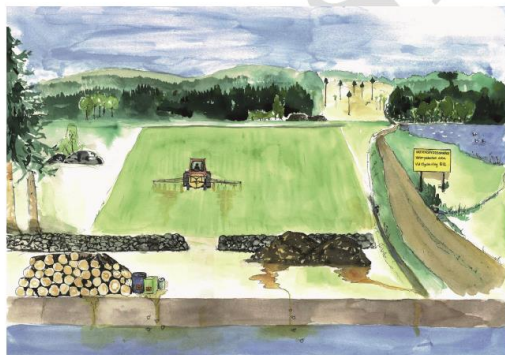
Havs
och Vatten
myndigheten

Havs
och Vatten
myndigheten

Tillstånd till användning av
kemiska bekämpningsmedel
inom vattenskyddsområden

Vägledning för prövningen

Remissversion, Dnr 2604-15

- NV och HaV har ett överlappande ansvar i frågorna
- Remiss 1 pågick mellan den 7/9 – 31/10 2015
- Möte med Kemikalieinspektionen den 26/10 2015
- Möte med länsstyrelsen och kommunerna i Skåne den 4/11 2015
- Remiss 2 från den 26/2 – 21/3 2016
- Publicering under v 14 (?)
- Förhoppningen är att handläggningen av tillstånd ska förenklas och bli mer enhetlig över landet

Innehåll i grova drag

- Varför en tillståndsplikt?
- HaVs och Naturvårdsverkets roller och ansvar
- Skillnader mellan den generella tillståndsplikten enligt NFS 2015:2 och krav på tillstånd enligt lokala vattenskyddsföreskrifter enligt 7 kap 22 § MB
- Formella förutsättningar vid överträdelser
- Vad gäller ändå? Produktvillkor, IPM, Spridningsföreskrifter, funktionstester m.m.
- Varför inte en preparatsvalslista?
- Beslutsstödet Makro DB
- Rekommendationer om platsspecifika undersökningar inför modellberäkningar
- Rekommenderade villkor i tillstånd i VSO för grund- respektive ytvattentäkter
- Användning på annan plats än jordbruksmark
- Uppföljning och övervakning av råvattnet

Synpunkter från remissinstanserna

41 organisationer har yttrat sig

- Behov av tydligare utgångspunkter för prövningen
  - Restriktivitet (Naturskyddsföreningen, miljöpartiet)
  - Att det fortsatt ska gå att odla även inom VSO utan större restriktioner (Föreningen Sveriges spannmålsodlare)
- Kopplingen till vattenförvaltningen och till direktivet om integrerat växtskydd bör tydliggöras
- Det finns behov av att utveckla begreppsordlistan
- Önskemål om konkreta exempel
  - Ansökningsblankett
  - Tillståndsbeslut grund/ytvatten
  - Fall där rekommendationen är att avslå en ansökan
  - Andra verksamheter än jordbruk exvis parker, golfbanor och industritomter
- Behovet att reglera växthus
- Vem bör köra makro, kommunen eller sökande?
- Vilken provtagning ska göras i fält inför modellberäkningar, vad behövs för tillförlitliga resultat och vad är skäligt att kräva?
- Behov av kvalitetssäkring av modellen, att handläggare har kunskap att tolka resultat m.m.
- Önskemål om tydligare ställningstaganden och därmed ett minskat handlingsutrymme i handlägningsprocessen vid vissa vägval, exvis underlagsmaterial och "gränsfallsutslag", koncentration = 0,100008 µg/l, fria eller fälla

Hur bör man bedöma risken
för påverkan på råvattnet inom
ett vattenskyddsområde på en
mer aggregerad nivå och hitta
rätt restriktionsnivå i
vattenskyddsföreskrifterna?

Generell tillståndsplikt gäller enligt 6 kap NFS 2015:2

Tillstånd för yrkesmässig användning inom vissa delar av ett vattenskyddsområde

1 § Det är förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom de delar av ett vattenskyddsområde som betecknas som vattentäktzon, primär (inre) skyddszon och sekundär (yttre) skyddszon. *Om ett vattenskyddsområde inte har indelats i zoner gäller förbudet mot användning utan tillstånd enligt första stycket inom hela vattenskyddsområdet.*

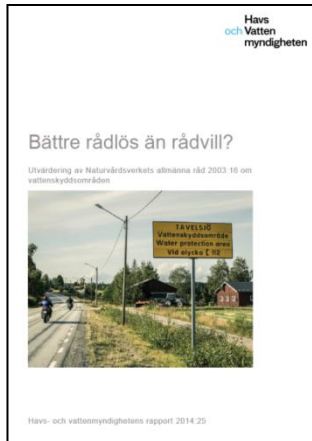
Undantag

- Punktbehandling
- I områden med förbud enligt 7 kap 22 § MB
- *Bestämmelsen i 1 § gäller inte vattenskyddsområden som har inrättats efter den 1 januari 2018 eller vattenskyddsområden för vilka föreskrifter till skydd för området har ändrats efter den 1 januari 2018.*

En successiv utfasning av den generella tillståndsplikten kommer att ske fr.o.m 2018, då måste man bedöma nödvändigheten av restriktioner i enskilda beslut om vattenskyddsområde

Förbättrad riskbedömning för bedömning av rimlig restriktionsnivå inom VSO

Vad vet vi?

- Användningen av växtskyddsmedel har förbättrats
- Fynd i grundvatten domineras av äldre, idag förbjudna medel. Halterna är sjunkande
- Fynd i ytvatten domineras av idag, godkända medel som används inom jordbruket. Halterna är relativt oförändrade sedan början av 2000-talet
- Regelverket har stärks upp väsentligt
- Jordbruket har genomgått betydande förändringar vilket innebär att marken brukas olika intensivt i olika delar av landet
- Ska en lokal tillståndsprövning ha ett mervärde är de komplexa
- Är det möjligt att utifrån andel jordbruksmark i tillrinningsområdet bedöma risken för påverkan på råvattnet av växtskyddsmedel?
  - Önskemålet är att identifiera 2 nivåer, dels en tröskel för där summabelastningen är så liten att särreglering är obehövligt
  - Dels en övre nivå där man trots lokala tillståndsprövningar inte når en acceptabel riskminimering pga en diffus belastning som man inte kan förklara och därmed reglera – förbudszoner är då en nödvändighet

Kompetenscentrum för kemiska bekämpningsmedel (CKB) fick i uppdrag under 2015 att utreda möjligheten att identifiera ett angreppssätt för riskbedömning som tar sin utgångspunkt från andel jordbruksmark i tillrinningsområdet

Deras slutsats är att om andelen jordbruksmark i tillrinningsområde understiger 15 % så kan man med 99 % säkerhetsmarginal utgå ifrån att påverkan på råvattnet aldrig kommer att överstiga gränsvärdet för dricksvatten på 0,1 µg/l – sambandet gäller både grund och ytvatten och gäller under förutsättning att Kemi inte sänker sin ambitionsnivå under godkännandeprocessen

Hur går vi vidare?

- Just nu granskas metodens gångbarhet och vetenskapliga relevans av Lunds universitet, deras synpunkter väntas i mitten av april
- Vi kommer också med största sannolikhet att bjuda in GEUS i Danmark för granskning och diskussion i det fortsatta arbetet
- Om inte angreppssättet visar sig vara en total återvändsgränd så kommer andra viktiga intressenter att bjudas in till den fortsatta processen efter att Lund avgett sitt granskningsyttrande